EUROPA-PARLAMENTET

2004 *2009*

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

2008/2160(INI)

21.1.2009

UDKAST TIL BETÆNKNING

med forslag til Europa-Parlamentets henstilling til Rådet om styrkelse af sikkerheden og de grundlæggende frihedsrettigheder på internettet (2008/2160(INI))

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

Ordfører: Stavros Lambrinidis

PR_INI_art114

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS HENSTILLING TIL RÅDET.....3

FORSLAG TIL HENSTILLLING TIL RÅDET (B6-0302/2008) 9

BEGRUNDELSE 11

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS HENSTILLING TIL RÅDET

om styrkelse af sikkerheden og de grundlæggende frihedsrettigheder på internettet (2008/2160(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til forslag til henstilling til Rådet fra Stavros Lambrini for PSE-Gruppen om styrkelse af sikkerheden og de grundlæggende frihedsrettigheder på internettet (B6-0302/2008),

– der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, konventionen om beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder (ECHR) og Den Europæiske Unions charter om de grundlæggende rettigheder[1], særlig bestemmelserne vedrørende beskyttelse af personlige data, ytringsfriheden, respekt for privatlivet og familielivet såvel som retten til frihed og sikkerhed,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger[2], Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA af 27. november 2008 om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager[3], Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF af 17. november 2003 om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer[4], Kommissions forslag af 13. november 2007 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og forbrugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, direktiv 2002/58/EF om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor og forordning (EF) nr. 2006/2004 om forbrugerbeskyttelsessamarbejde (KOM(2007)0698), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/24/EF af 15. marts 2006 om lagring af data genereret eller behandlet i forbindelse med tilvejebringelse af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller elektroniske kommunikationsnet[5] og generaladvokatens udtalelse af 14. oktober 2008 i sag C-301/06 Irland mod Parlamentet og Rådet,

– der henviser til Rådets rammeafgørelse 2005/222/RIA af 24. februar 2005 om angreb mod informationssystemer[6], Rådets rammeafgørelse 2001/413/RIA af 28. maj 2001 om bekæmpelse af svig og forfalskning i forbindelse med andre betalingsmidler end kontanter[7], Rådets rammeafgørelse 2008/919/RIA af 28. november 2008 om ændring af rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme, Kommissionens meddelelse af 22. maj 2007 "Hen imod en generel politik til bekæmpelse af cyberkriminalitet"

[1] EUT L 364 af 18.12.2000, s. 1.
[2] EUT L 281 af 23.11.1995, s. 31.
[3] EUT L 350 af 30.12.2008, s. 60.
[4] OJ L 345 af 31.12.2003, s. 90.
[5] EUT L 105 af 13.4.2006, s. 54.
[6] OJ L 69, 16.3.2005, p. 67.
[7] EUT L 149 af 19.2.2008, s. 1.

(KOM(2007)0267) samt de seneste initiativer med henblik på opdagelse af alvorlige forbrydelser og terrorisme[1] (som f.eks. "Check the Web"-projektet),

– der henviser til det arbejde, der er foretaget inden for rammerne af Europarådet, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) og De Forenede Nationer (FN), for så vidt angår både bekæmpelse af kriminalitet og cyberkriminalitet og beskyttelse af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, herunder på internettet[2],

– der henviser til de seneste domme fra de europæiske domstole og nationale forfatningsdomstole på dette område og i særdeleshed den dom fra den tyske forfatningsdomstol, som anerkender en særlig ret til beskyttelse af fortroligheden og integriteten i informationsteknologiske systemer[3],

– der henviser til forretningsordenens artikel 114, stk. 3, og artikel 94,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender og udtalelse fra Budgetudvalget (A6-0000/2008),

A. der henviser til, at udviklingen af internettet viser, at det er ved at blive et uundværligt værktøj for fremme af demokratiske initiativer, en ny arena for den politiske debat (f.eks. e-kampagner, e-afstemning), et vigtigt instrument på verdensplan for udøvelse af ytringsfriheden (f.eks. blogging) og for udvikling af erhvervsvirksomhed,

B. der henviser til, at internettet giver fuld betydning til den definition af ytringsfriheden, som er nedfældet i artikel 11 i Den Europæiske Unions charter om de grundlæggende rettigheder, især i formuleringen "uden hensyn til landegrænser",

C. der henviser til, at gennemskuelighed, respekt for privatlivet og et miljø præget af tillid blandt internetbrugerne bør anses for at være uundværlige elementer med henblik på at opbygge en bæredygtig sikkerhedsvision vedrørende internettet,

D. der henviser til, at internettet gennem den frihed, det skaber, også er blevet brugt som en platform for voldelige og udemokratiske budskaber som f.eks. opfordringer til terroristangreb, samt til, at trusler om cyberkriminalitet mere bredt er i stigning på verdensplan og bringer privatpersoner (herunder børn) og netværker i fare,

E. der henviser til, at disse forbrydelser bør bekæmpes effektivt og beslutsomt uden at ændre internettets grundlæggende frie og åbne art,

F. der henviser til, at det i et demokratisk samfund er borgerne, der er berettiget til at iagttage og dagligt bedømme de handlinger og overbevisninger, de præsenteres for af deres regeringer og private selskaber, som forsyner dem med tjenester, og at det ikke er

[1] EUT L 330 af 19.2.2008, s. 21.
[2] F.eks. Europarådets konvention om cyberkriminalitet af 23. november 2001 og Europarådets konvention af 28. juni 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger
[3] BVerfG, 1 BvR 370/07, 27.2.2008, Absatz-Nr. (1-333).

regeringerne eller selskaberne, som er berettiget til at iagttage og dagligt bedømme deres borgeres handlinger og overbevisninger; der henviser til, at teknologisk avancerede overvågningsteknikker kombineret med slappe love vedrørende grænserne for disses anvendelse i stadig højere grad truer dette princip,

G. der henviser til, at den teknologiske udvikling i stadig højere grad muliggør hemmelig og nærmest uopdaget overvågning af borgernes aktiviteter på internettet; der henviser til, at den blotte eksistens af overvågningsteknologier ikke automatisk bør berettige anvendelsen deraf, men at den altoverskyggende interesse i at beskytte borgernes grundlæggende rettigheder bør være afgørende for de grænser og nøjagtige omstændigheder, hvorunder sådanne teknologier kan anvendes af de offentlige myndigheder eller private selskaber,

H. der henviser til, at man bør erindre, at de offentlige myndigheder – når der er tale om rettigheder som f.eks. ytringsfrihed eller respekten for privatlivet – kun kan beordre indgriben i udøvelsen af disse rettigheder, hvis det er "i overensstemmelse med loven" og nødvendigt og rimeligt i et demokratisk samfund,

I. der henviser til, at internettet på grund af dets globale, åbne og participatoriske karakter som regel nyder frihed, men dette udelukker ikke behovet for (på nationalt og internationalt plan) offentligt og privat at tænke over, hvordan internetbrugernes grundlæggende rettigheder såvel som deres sikkerhed respekteres og beskyttes,

J der henviser til, at e-analfabetisme vil blive den nye analfabetisme i det 21. århundrede; der henviser til, at det at sikre, at alle borgere har adgang til internettet, svarer til at sikre, at alle borgere har adgang til uddannelse, og at denne adgang ikke som straf bør nægtes af regeringer eller private selskaber; der henviser til, at det er vigtigt at tackle de nye spørgsmål såsom netværksneutralitet, interoperabilitet, global tilgængelighed for alle internetknudepunkter og anvendelse af åbne formater og standarder,

K. der henviser til, at man bør bevare den rigtige balance mellem genanvendelse af oplysninger fra den offentlige sektor, som åbner hidtil ukendte muligheder for kreativ og kulturel eksperimenteren og udveksling, og beskyttelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder,

1. henstiller til Rådet, at det:

Fuldstændig og sikker adgang til internettet for alle

a) deltager i initiativerne med henblik på at gøre internettet til et vigtigt redskab for styrkelsen af brugerne, et miljø, som muliggør udvikling af bottom up-metoder og e-demokrati, samtidig med at det sikrer, at der oprettes vigtige beskyttelsesmetoder, da nye former for kontrol og censur kan udvikle sig på dette område; den frihed og beskyttelse af privatlivet, som brugerne har på internettet, bør være virkelighed og ikke en illusion;

b) erkender, at internettet kan udgøre en ekstraordinær mulighed for at øge aktivt borgerskab, og at adgang til netværker og indhold i denne henseende er et af nøgleelementerne; anbefaler, at dette spørgsmål yderligere behandles på grundlag af

den formodning, at alle har ret til at deltage i informationssamfundet, og at institutioner og berørte parter på alle niveauer har et generelt ansvar for at hjælpe med til denne udvikling[1], således at man kan tackle de to nye udfordringer, nemlig e-analfabetisme og den demokratiske udstødelse i den elektroniske alder;[2]

c) sammen med andre relevante aktører sikrer, at sikkerhed, ytringsfrihed og privatliv såvel som åbenhed på internettet ikke behandles som konkurrerende mål, men i stedet leveres samtidig med en sammenfattende vision, som svarer på alle disse fordringer på en passende måde;

Stærk forpligtelse til bekæmpelse af cyberkriminalitet

d) opfordrer Rådets formandskab og Kommissionen til at gore sig overvejelser om en sammenfattende strategi med henblik på at bekæmpe cyberkriminalitet, herunder metoder til at tackle spørgsmålet om "identitetstyveri" på EU-plan;

e) opmuntrer til overvejelser om det nødvendige samarbejde mellem private og offentlige aktører på dette område og udvidelse af samarbejdet om retshåndhævelse;

f) fortsætter det arbejde, der er igangsat inden for rammerne af "Check the Web"-projektet, og fremmer aktioner med det mål at forbedre cirkulationen af informationer om cyberkriminalitet som f.eks. de seneste initiativer til at etablere nationale indberetningsplatforme og en europæisk indberetningsplatform for indberetninger af strafbare handlinger på internettet, forudsat at de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger er til stede;

g) støtter programmer med henblik på at beskytte børn og oplyse deres forældre som fastlagt i EU-retten med hensyn til de nye e-farer og laver en konsekvensanalyse af effektiviteten af de eksisterende programmer indtil nu;

h) går i gang med vedtagelsen af direktivet om strafferetlige foranstaltninger med henblik på håndhævelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder og samtidig med henblik herpå forbyder systematisk kontrol og overvågning af samtlige brugeres aktiviteter på internettet samt sikrer, at straffene står i rimeligt forhold til de begåede lovovertrædelser; i denne forbindelse også respekterer de enkelte brugeres ytringsfrihed og forsamlingsfrihed og bekæmper incitamenterne til cyberovertrædelser af de intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder visse overdrevne adgangsbegrænsninger, som ejerne af de intellektuelle ejendomsrettigheder selv fastlægger;

i) sikrer, at offentliggørelse af kontroversielle politiske overbevisninger via internettet, herunder vedrørende terrorisme, ikke bliver genstand for strafferetlig forfølgelse;

Vedvarende opmærksomhed på den absolutte beskyttelse og øgede befordring af de

[1] Se den græske forfatning og artikel 5A heri.

[2] I dokumentet med titlen "Internet - a critical resource for all" af Europarådet af 17. september 2008 understreges det tillige, at sikring og fremme af ret og rimelighed og deltagelse vedrørende internettet er et væsentligt fremskridt for ret og rimelighed og deltagelse i samfundet som helhed".

grundlæggende frihedsrettigheder på internettet

j) tager i betragtning, at "digital identitet" i stadig højere grad er ved at blive en integreret del af vores personlighed og i denne forbindelse fortjener at blive tilstrækkeligt og effektivt beskyttet mod indtrængen både fra private og offentlige aktører; tager behørigt hensyn til betydningen af anonymitet, pseudonymitet og kontrollen af informationsstrømme for privatlivet og den omstændighed, at brugerne bør gives midler til effektivt at beskytte den;

k) anerkender faren ved former for internetovervågning og -kontrol, der også sigter imod at spore alle privatpersoners digitale skridt med det formål at udarbejde en profil af brugeren og tildele "point"; gør det klart, at sådanne teknikker altid bør vurderes på baggrund af deres nødvendighed og deres forholdsmæssighed på baggrund af de mål, de tager sigte på at nå; understreger tillige behovet for øget opmærksomhed og informeret samtykke fra brugernes side med hensyn til deres e-aktiviteter (f.eks. i tilfælde af sociale netværk);

l) undersøger og fastsætter grænser for det "samtykke", som brugerne kan blive anmodet om at afgive, det være sig af regeringer eller private selskaber, til at opgive en del af deres privatliv, da der er en klar ubalance i forhandlingsstyrke og viden mellem private brugere og sådanne institutioner;

m) nøje begrænser og definerer de tilfælde, hvor et privat internetselskab kan anmodes om at oplyse data til de statslige myndigheder;

n) fordømmer statsstyret censur af det indhold, der kan findes på internetsider, især når sådanne restriktioner kan have en begrænsende virkning på den politiske talefrihed;

o) opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at ytringsfriheden ikke bliver udsat for vilkårlige begrænsninger fra den offentlige og/eller private sektor, og undgår alle lovgivningsmæssige eller forvaltningsmæssige foranstaltninger, der kan have en begrænsende virkning på private personers talefrihed;

p) henleder opmærksomheden på, at udviklingen af "tingenes internet" ikke bør omgå beskyttelsen af data og borgernes rettigheder;

q) opmuntrer til fremme af princippet om indbygget databeskyttelse ("privacy by design"), hvorefter krav om beskyttelse af privatlivet og databeskyttelse bør indføres så tidligt som muligt i det forløb, der fører til udvikling af ny teknologi;

Internationale foretagender

(r) opfordrer alle internetaktører til at deltage i den igangværende procedure vedrørende etableringen af "internettets grundlov", som bygger på eksisterende grundlæggende rettigheder, går ind for disses håndhævelse og fremmer anerkendelsen af nye principper; i denne forbindelse har den dynamiske koalition vedrørende internettets grundlov på internettet en vigtig rolle at spille;

(s) i denne forbindelse sikrer, at et procedureorienteret initiativ med mange deltagere på

mange planer og en blanding mellem globale og lokale initiativer tages i betragtning for at fastlægge og beskytte internetbrugernes rettigheder og dermed sikre procedurens legitimitet, ansvarlighed og accept;

(t) opfordrer til EU's aktive deltagelse i forskellige internationale fora vedrørende de globale og lokale aspekter af internettet som f.eks. Forum for Internetforvaltning (Internet Governance Forum);

(u) sammen med alle de relevante EU-aktører deltager i oprettelsen af et europæisk forum for internetforvaltning, som kan tage bestik af den erfaring, de nationale fora for internetforvaltning har indhøstet, fungere som en regional pol og på en mere effektiv måde videregive europæiske spørgsmål, holdninger og bekymringer på de kommende internationale fora for internetforvaltning;

o

o o

2. pålægger sin formand at sende denne henstilling til Rådet og til orientering til Kommissionen.

11.6.2008

FORSLAG TIL HENSTILLLING TIL RÅDET (B6-0302/2008)

jf. forretningsordenens artikel 114, stk. 1

af Stavros Lambrinidis

om styrkelse af sikkerheden og de grundlæggende frihedsrettigheder på internettet

Europa-Parlamentet,

– der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention og chartret om grundlæggende rettigheder, særlig artiklerne om beskyttelse af personoplysninger, om ytrings- og informationsfriheden og om respekt for privatliv og familieliv,

– der henviser til de nylige initiativer til bekæmpelse af alvorlig kriminalitet og terrorisme ("Check the web"-projektet), det nylige forslag til ændring af Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA af 13. juni 2002 om bekæmpelse af terrorisme og forslaget til ændring af direktiv 2002/58/EF om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor,

– der henviser til det arbejde, der udføres i Europarådet, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) og De Forenede Nationer både til bekæmpelse af kriminalitet og cyberkriminalitet og til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, herunder på internettet,

– der henviser til de europæiske domstoles og de nationale forfatningsdomstoles seneste afgørelser på området, navnlig den dom fra Den Tyske Forfatningsdomstol (BVerG), som anerkender en særlig ret til beskyttelse af fortroligheden og integriteten i informationssystemerne,

– der henviser til forretningsordenens artikel 114, stk. 1,

A. der anfører, at internettet er blevet et centralt instrument på verdensplan til udvikling af ytringsfriheden og til fremme af den økonomiske aktivitet; der understreger, at det i den forbindelse er særligt vigtigt, at bekæmpelsen af kriminalitet og af misbrug fra det offentliges og privatpersoners side ikke begrænser de muligheder, der er forbundet med dette instrument,

B. der fastslår, at internetfænomenet som følge af dets globale dimension, hurtige udvikling og særlige tekniske karakteristika vanskeligt kan reguleres af national ret alene, og at der - også på internationalt plan - bør tages initiativer til beskyttelse af individets rettigheder, herunder de rettigheder, der vedrører den enkeltes sikkerhed, beskytter vedkommendes frihedsrettigheder og omhandler beskyttelsen af privatlivet,

1. henstiller til Rådet at arbejde for:

a) gradvis at tilnærme de nationale lovgivninger i EU til hinanden, når det gælder kravene til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder på internettet,

b) at styrke dialogen mellem de nationale og de europæiske lovgivere og mellem de nationale og de europæiske retsinstanser,

c) at fremme dialogen mellem alle aktører, der er involveret i og berørt af internetfænomenet, navnlig internetoperatørerne og brugerne,

d) at fremme indgåelsen af de nødvendige aftaler på internationalt plan, både bilateralt (i første række de transatlantiske forbindelser) og multilateralt (initiativer inden for rammerne af Europarådet, OECD og FN);

2. pålægger sin formand at sende denne henstilling til Rådet og - til orientering - til Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Grundliggende rettigheder på internettet - udvidede og truede på samme tid

Vi lever i en tidsalder, hvor alle fra regeringer til politi, private selskaber og selv kriminelle, forsøger at opnå den størst mulige adgang til vore private elektroniske data. Især internettet giver tidligere utænkelige detaljer om vores privatliv; selv et enkelt klik på en hjemmeside skaber data, som potentielt kunne anvendes eller misbruges af markedsførere, efterretningstjenester eller identitetstyve.

Derfor er sikringen af beskyttelsen af den grundliggende ret til privatliv på internettet en af de mest presserende opgaver, som vi som lovgivere står over for. Det er også en af de mest komplicerede etiske, juridiske, teknologiske og politiske ufordringer, vore samfund nogen sinde er blevet konfronteret med.

Det er klart for alle, at internettet kan være et redskab til at udvide vore grundliggende rettigheder, idet det forsyner os med grænseløse oplysninger og forbinder os med personer og samfund overalt i verden. Det er noget mindre anerkendt, at internettet i denne forbindelse også udgør en alvor fare for vore grundliggende rettigheder, idet det potentielt udsætter os for skadelig overvågning, når det tjener som redskab for kriminelle og selv terrorister. Og mindst klart er det, hvordan vi kan regulere internettet på en sådan måde, at vi kan få gavn deraf, samtidig med at man begrænser de meget reelle og alvorlige farer for misbrug. Denne udregning gøres endnu mere kompliceret af selve internettets iboende karakter - et decentraliseret, brugerdrevet netværk, som ikke kontrolleres af nogen regering, og som overskrider næsten samtlige grænser.

Denne betænkning har derfor til formål at belyse, hvordan vi bedst kan beskytte og fremme personers grundlæggende frihedsrettigheder i et internetmiljø. De vigtigste elementer i vort svar bør være at:

- involvere alle berørte parter;
- handle på forskellige niveauer ved at bruge eksisterende nationale, regionale og internationale midler og iagttage, hvordan de anvendes i nutidens lovpraksis;
- udveksle bedste praksis og
- reagere på behovene og problemerne hos forskellige typer internetbrugere og mange (og konstant udviklende) former for online-aktiviteter.

At finde en passende balance mellem privatliv og sikkerhed er vores vigtigste opgave. Det vil kræve konstant årvågenhed og omjustering, således at vi kan holde trit med teknologiens ubetvingelige udvikling. Vi må nøje overveje sikkerhedsspørgsmål af alle arter fra spørgsmål vedrørende national sikkerhed til vore netværks sikkerhed og pålidelighed, til privatpersoners personlige sikkerhed, når de deler deres data online. Hvis vore samfund ser det som et legitimt mål at skaffe et sikrere internet, så bør vi behandle og begrænse brugen af overvågnings- og kontrolteknikker, der kunne true vore grundlæggende frihedsrettigheder, især når disses nødvendighed, proportionalitet og effektivitet er problematisk. Fleksibilitet, tilpasningsevne og ansvarlighed bør være kendetegnende for alle eventuelle love og programmer, vi udarbejder, således at vi kan være et skridt foran den nye teknologi.

Internettet kan tillige i høj grad styrke andre grundlæggende rettigheder som f.eks. talefrihed, politisk frihed og foreningsfrihed, men det kan også lige så let underminere dem. Et eksempel for nylig på denne debat var lovinitiativet med henblik på kontrol af talefrihed på internettet for at forhindre terrorangreb. Dette er et klassisk eksempel på en lovgivning som, medmindre den meget nøjagtig udformes til at nå sit mål, kunne åbne døren op for en massiv overvågning og således lamme private personers politiske talefrihed, som er kernen i et demokratisk samfund.

At finde den rigtige balance vedrørende sådanne punkter er af afgørende betydning. Der er ingen tvivl om, at internettet har givet kriminelle et magtfuldt sæt redskaber, og det er klart, at terrorister bør forhindres i at bruge internettet til at planlægge og udføre angreb. Ligeledes kræver vores samfund, at vi modarbejder børnepornografi på internettet. Sådanne kriminelle, som udgør en fysisk trussel, mindsker modstandskraften blandt borgerne over for anmodninger fra politiet om omfattende kontrol med internettet, som ifølge sin natur er "ikke-konkret". Vi bør stritte imod denne tendens. Vore love skal være effektive til at bekæmpe kriminalitet, men de bør ikke være for omfattende. Internettet er på grund af dets ustrukturerede og ikke-konkrete art sårbart over for sådanne overdrivelser. F.eks. ville kun få mennesker acceptere, at politiet eller markedsføringsselskaber åbnede hvert eneste brev, der blev sendt gennem postvæsenet for at kontrollere indholdet deraf. En lignende årvågenhed kræves, når man skal beskytte indholdet af elektroniske meddelelser.

Men talefriheden kan lammes og privatlivets sfære invaderes ikke blot af statslige myndigheder, der jager kriminelle, men også af private internetselskaber, der er ude på at tjene penge. Den nyeste udvikling, når dette kommer frem og sædvanligvis først, når selskaberne bliver fanget på fersk gerning i at indsamle, lagre og bruge vore data uden tilladelse, er at anmode brugeren om dennes samtykke (enten på en opt-in eller en opt-out-basis) til brug af hans eller hendes data.

Vi må spørge os selv: **"Hvor er grænserne for samtykke?"** Dette spørgsmål gælder både vedrørende, hvad et selskab kan anmode en bruger om at oplyse, og hvad en person skal have lov til at give afkald på sin ret til privatliv og andre grundlæggende rettigheder for at kunne modtage bestemte internettjenester eller privilegier.

Svarene på disse spørgsmål er ikke så enkle. På et andet område, nemlig arbejdsret, har vores samfund vedtaget, at der er grænser for borgernes bestemmelse over deres privatliv. Arbejdsretten og overenskomstaftaler i de fleste medlemsstater fastlægger f.eks. det maksimale antal arbejdstimer, mindsteløn eller andre arbejdsrettigheder, som personer ikke kan blive anmodet om at "bortforhandle" med deres arbejdsgivere. Grunden er enkel: Det formodes, at der ikke er nogen magtligevægt mellem arbejdstager og arbejdsgiver, og at samtykke derfor ikke kan gives eller udvindes fair på et lige grundlag. En anden grund er, at vi også har besluttet, at vi bør forhindre et "kapløb mod bunden" vedrørende hele samlingen af arbejdsrettigheder, der kunne opstå, hvis visse arbejdstagere fik lov til eller blev "tvunget" til at forhandle nogle af deres rettigheder væk.

En lignende kløft vedrørende magt og viden findes på internettet Selskabernes og staternes magt, viden og interesser er langt stærkere end den enkelte brugers, og det samme gælder

faren ved at tilbyde "billigere" (og således mere "tiltrækkende" for visse brugere) internettjenester til gengæld for en ringere beskyttelse af privatlivet. Det er ordførerens overbevisning, at det næste slag i debatten om internetsikkerhed og privatliv vil dreje sig om grænserne for det "samtykke", som staterne og de private selskaber forsøger at opnå. Dette spørgsmål bør være af stor betydning for os, fordi i nutidens Europa vil "Big Brother" ikke komme i form af et autoritært styre, men vil eventuelt komme snigende og med vores "samtykke"

Endelig er **retten til uddannelse og retten til adgang til internettet** to yderligere rettigheder, der skal befordres selvstændigt, men som også kunne være truet i forbindelse med kriminalitet på internettet. E-analfabetisme vil være den nye analfabetisme i det 21. århundrede. Eftersom alle børn i dag har ret til at gå i skole og alle voksne har ret til livslang uddannelse, bør alle mennesker i hele deres liv have ret til adgang til computere og internettet. Regeringerne bør sikre en sådan adgang selv for deres fjerneste regioner og fattigste borgere. Endvidere bør det ikke nægtes dem som "straf" for borgernes lovovertrædelser. Folk fra alle samfundslag og fra alle regioner og kulturer bør kunne drage nytte af det brede udbud af tjenester på internettet. På denne måde kan de fortsætte deres personlige udvikling, deltage i uddannelsesmæssige, erhvervsmæssige og personlige forbindelser og fremme de økonomiske muligheder i størst muligt omfang, som vore teknologier og love byder på.